בס"ד

שבת חנוכה

דער בלעטל

טיב הקהילה

אויף אידיש

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

ויגש

ז' טבת תשפ"ו

די צייטן לויט אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדה"נ	4:07
מוצש"ק	5:23
ר"ת	6:00

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:21	סוז"ת א' 9:27
סוזק"ש ב' 9:06	סוז"ת ב' 9:57

גליון מס':
קס"ו
שנה ד'

טיב הפרשה

ועתה אל תעצבו

יוסף הצדיק לערנט מיט די שבטים די דרך האמונה

אין די וואכענדיגע פרשה לערנט מען איבער ווי אזוי יוסף הצדיק האט זיך באקענט מיט די שבטים און זיי איבערגעגעבן וואס זיי האבן צו טון, נאך דעם וואס זיי האבן זיך באקענט מיט אים.

דער לשון הפסוק אין די פרשה איז: וְעַתָּה אַל תֵּעָצְבוּ וְאַל יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם. כִּי זֶה שְׁנָתַיִם הָרָעָב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר. וַיִּשְׁלָחֵנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה. וְעַתָּה לֹא אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם.

מיט די ווערטער פון יוסף הצדיק וויל יוסף הצדיק מחזק זיין זיינע ברידער, אז זיי זאלן נישט האבן קיין פאראיבעל אויף די מעשים וואס זיי האבן אים געטון פארקויפנדיג אים פאר א קנעכט.

יוסף הצדיק טרייסט זיינע ברידער און זאגט זיי אז אלעס וואס עס האט פאסירט איז געווען בהשגחה העליונה און אז דאס איז געווען דער רצון הבורא, אז זיי זאלן האבן שארית בארץ.

ווען מען לערנט די פסוק ווערט שווער עטליכע שוועריגקייטן איבער דער אויסלייג פון די פרשה. די ערשטע שאלה וואס ווערט שווער איז כלפי די עליה לתורה פון דעם פרשה.

לייענדיג די פרשה זעט אויס אז מען רעדט פון איין ענין, אבער אינמיטן די ענין האקט מען איבער און מען האט דא באשטימט די עליה פון שלישי.

אנדערש ווי געווענליך ווען מעןווארט אויס אז מ'זאל ענדיגן די זאך, און נאר נאכדעם האקט מען איבער איז דא דער סדר המקראות און דאס דארף א הסבר, פארוואס איז עס אזוי?

נאך א שאלה וואס ווערט שווער איז דער 'ועתה'. דער פשוטער פשט פון דער 'ועתה' איז יעצט. עס מיינט צו זאגן אז 'יעצט' ווען איר האט אנערקענט אז איר האט נישט ריכטיג געהאנדלט, לאמיר רעדן צו אייך דערוועגן.

אז מ'נעמט אין באטראכט אז יוסף הצדיק האלט דאך אינמיטן רעדן צו זיי דערוועגן, קומט נישט אריין דער 'ועתה'.

טיב המערכת

הַעוֹד אָבִי חָי?

די פאלגנדע מעשה איז געשען ביי איינער פון די מקורבים פון כ"ק אדמו"ר בעל ויואל משה מסאטמאר זצ"ל, וואס דער איד האט זיך געפירט כמנהג אבותיו צו דאווענען ווי דער מנהג פון נוסח אשכנז. ווען זיין זון האט געהאלטן נאנט צו זיין בר מצוה, האט ער זייער שטארק געוואלט אז דער רבי זאל לייגן תפילין פאר זיין זון [אזוי ווי דער מנהג איז צו לייגן תפילין דעם ערשטן מאל ביי א צדיק], אבער ער האט מורא געהאט אז דער רבי וועט זיך אפזאגן דערפון, וויבאלד דער רבי פירט זיך דאך ווי דער מנהג פון נוסח ספרד, און ער וועט מסתמא נישט וועלן לייגן תפילין אנדערש ווי דער נוסח וואס ער האט מקבל געווען פון זיינע עלטערן. דעריבער האט ער באשלאסן ביי זיך, אז ער איז גרייט אז דער רבי זאל לייגן תפילין פאר זיין זון אזוי ווי זיין נוסח, און דער עיקר אז ער זאל זיין דער וואס וועט לייגן תפילין פאר זיין זון ווען ער ווערט נתחנך און באנייט למצוות.

און אזוי איז געווען, אז ווען ער איז אנגעקומען צום רבי'ן, בעטנדיג אז דער רבי זאל לייגן תפילין פאר זיין זון, האט דער טאטע געזאגט אז ער איז גרייט אז דער רבי זאל אים לייגן תפילין לויטן מנהג אבותיו הצדיקים, טראצדעם וואס זיין מנהג און דער מנהג פון זיינע עלטערן איז אנדערש. דער רבי האט אים אבער גלייך קלארגעמאכט אז אויב זיינע עלטערן האבן זיך געפירט ווי דער מנהג בני אשכנז זאל ער זיך אויך ווייטער פירן אזוי ווי זיי, און ער אליין איז גרייט אים צו לייגן תפילין ווי דער מנהג פון נוסח אשכנז, אלעס כדי ער זאל חלילה נישט משנה זיין פון דרכי אבות.

דער רבי האט אים ווייטער ערקלערט, אז טראצדעם וואס נוסח ספרד איז דער אויסגעוועלטער נוסח, און דער הייליגער אר"י און זיינע הייליגע תלמידים און אויך דער הייליגער בעל שם טוב און זיינע הייליגע תלמידים האבן אויסגעוועלט אין דעם נוסח, פונדעסטוועגן, אויב כדי זיך צו פירן אזוי ווי דעם נוסח פעלט אויס צו משנה זיין פון מנהג אבות, איז בעסער צו בלייבן מיטן נוסח אשכנז. ווייל אויב הייבט מען אן זיך אוועקרוקן פון מנהג אבות, איז כאטש וואס אין אנהייב איז עס נאר א בייג צום פאזיטיוון זייט [צד החיובי], פונדעסטוועגן ערוועקט דאס א געפיל ביים מענטש אז דאס גיין בדרכי אבות איז נישט אזא פאזיטיווער זאך, און מען קען אנקומען דורכדעם זיך אוועקצובייגן צום נעגאטיוון זייט [צד השלילי]. דעריבער זאל מען אלעמאל גיין נאר אויפן מיטלוועג וואס דאס איז דער דרך פון אונזערע עלטערן.

די געבענטשטע רעזולטאטן פון גיין בדרכי אבות זעען מיר אין די פרשה פון די וואך – ווען יוסף האט זיך דערקענט צו זיינע ברידער, און ער האט געזאגט צו זיי 'אני יוסף', האט ער ווייטער געזאגט 'העוד אבי חי'. קען מען זאגן, אז מיט אט די ווערטער האט יוסף אינזינען געהאט צו מגלה זיין צו זיינע ברידער וויאזוי ער האט זוכה געווען צו שטיין אנטקעגן די כוואליעס פון די שווערע נסיונות וואס זענען אים געשטאנען אין וועג ווען ער האט זיך געפינען אין דער פרעמד אין ארץ מצרים וואס איז 'ערות הארץ'. האט ער זיי ערקלערט אז דער 'עוד אבי חי' איז דאס וואס האט אים געראטעוועט פון די אלע נסיונות, וויבאלד ער האט געטראכט די גאנצע צייט אז זיין טאטע לעבט און ער געפינט זיך נעבן אים, און ער האט אלעמאל געטראכט – וואס וואלט מיין טאטע געטון אין אזא צייט און אין אזא מצב. וואלט מיין טאטע געווען צופרידן מיט דאס וואס איך טו יעצט, אדער נישט? און דורכדעם איז ער געגאנגען אין די וועגן פון זיין טאטע און ער האט נישט מְשַׁנֶּה געווען פון זיי אפילו אויף א האָר, און ער איז געבליבן ערליך.

(עפ"י טיב התורה – ויגש)

טיב הודעות

מען קען הערן שמועס'ן און דרשות
פון מורנו ורבנו שליט"א - אין א עקסטערע נומער
אידיש: 073-2951321 לשה"ק: 073-2951320

נאך א שאלה וואס ווערט שווער לערנענדיג די פסוקים איז די ווערטער וואס יוסף הצדיק האט געזאגט ׳לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלקים׳. אויבנאויף איז דער זאץ זיך סותר מיט וואס עס שטייט פריער ׳אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה׳.

ווען מען לערנט דער ׳לא אתם שלחתם אותי׳, דרינגט זיך אויף פון דעם אז יוסף הצדיק האט געהאלטן אז די שבטים זענען גארנישט שולדיג אין די מעשה, עס איז ווי נישט איר האט געטון די מעשה, אבער א מינוט פריער זאגט ער ׳כי מכרתם אותי׳ הנה, ווי עס איז משמע אז ער האט יא געהאט א חלק אין די מעשה.

נאר מען קען פארענטפערן די אלע שאלות אויב מען צעטיילט די ווערטער פון יוסף הצדיק אין צווייען, אז יוסף הצדיק האט זיי געזאגט צוויי באזונדערע זאכן.

די ערשטע געדאנק וואס ער געבט ארויס איז די תוצאה וואס איז ארויסגעקומען פון די גאנצע מעשה. ווען מען לערנט אפ די תוצאה, קומט אויס אז דער זינד איז מלכתחילה נישט געווען קיין זינד.

ביי יוסף הצדיק איז דאס געווען זייער קלאר. טראץ וואס ער אליין האט מעגליך געהאט א פאראיבעל אויף די מעשים, האט ער אבער נישט געזען אין איר קיין זינד.

צו די אנערקענונג וואס ער איז אנגעקומען האט ער מיטגעטיילט די שבטים, אבער ווייל די שבטים האבן עס יא אנגענומען פאר א זינד און אויך ווייל די תוה״ק האט עס גערעכענט ווי א זינד.

לויט דער יסוד קומט אויס אז מען רעדט דא פון צוויי ערליי וועגן ווי אזוי מען באגייט זיך צו די זאך, און וועגן דעם טרעפט מען דא אנדערע וועגן ווי אזוי יוסף הצדיק רעדט צו די ברידער.

יוסף הצדיק הייבט אן רעדן צו די ברידער אויף זייער שטייגער. נאכ׳ן הערן ווי זיי האבן געזאגט ׳אבל אשמים אנחנו׳ רעדט ער מיט זיי און שטיצט זיי זאגנדיג ׳אל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי׳ און פירט אויס ׳כי למחיה שלחני אלקים לפניכם׳, אז יעצט זעט מען מיט א קלארקייט אז די גאנצע מעשה איז געווען אין די בחינה פון ׳כי למחיה שלחני׳.

נאך דעם וואס יוסף הצדיק שטעלט אוועק די נקודה קומט ער צוגיין צו זיי און זאגט אז דאס אלעס וואס ער האט געזאגט ביז יעצט דאס איז נאר געזאגט געווארן לויט זייער בליק אויף די זאך, אבער אליין גלייבט ער אז זיי זענען ריין פון יעדן שולד, און ווי ער זאגט זיי בפירוש ׳לא אתם שלחתם אותי הנה׳.

אז מ׳פארשטייט אז אין די ווערטער פון יוסף הצדיק איז דא צוויי בחינה׳ס, פארשטייט מען אויך אז די תורה הק׳ איז מבדיל צווישןביידע זאכן און וועגן דעם איז דא א הפסק פון אן עֲלִיָּה אינדערצווישן.

דער הפסק קומט ארויסצוגעבן די נקודה אז עס קומט דא אריין אן איבערהאקונג און אז מ׳גייט רעדן פון צוויי באזונדערע זאכן.

אויך דער ׳ועתה׳ ווערט יעצט פארשטענדליך. מען פארשטייט אז וואס מ׳האט גערעדט ביז יעצט איז געווען איין זאך, און וואס ער גייט רעדן פון יעצט און ווייטער איז א נייער זאך.

אז מ׳האט ארויס די מהלך פון די פסוקים פארשטייט מען אויך דא ליגט א טיפערע דערהער אין די גאנצע זאך. די תוה״ק לערנט אונז אויס א מהלך ווי אזוי מען זאל אנקוקן די זאך ווען עס גייט אריבער א שוועריגקייט אויף א איד, אויב די שוועריגקייט קומט צוגיין מצד א צווייטן.

ווען עס טרעפט זיך אזא איבערגאנג קען דער מענטש אומוועלנדיג אנבינדן די זאך אז דער וואס האט עס צוגעברענגט איז דער שולדיגער אין די זאך, און טייטלען אויף יענעם אז ער האט עס גורם געווען.

אבער א איד וואס האט אמונה, ער לעבט מיט׳ן באשעפער, ער ווייסט און פארשטייט אז נישט א צווייטער איז דער שולדיגער אין דעם שוועריגקייט. ער קוקט מיט א אידישער בליק. ער ווייסט און גלייבט אז קיין שום זאך רירט זיך נישט פון אויבן אויב עס איז נישט דא א צושטימונג פון איר אין הימל, און אז דער שעדיגער איז נישט אנדערש נאר א שליח פון הקב״ה.

דאגעגן מיינט עס אבער נישט אז די אמונה וואס דער ׳מקבל׳ האט פטר׳ט דעם ׳מזיק׳ אז ער האט גארנישט געטון, נאר ער דארף תשובה טון אויף די מעשה וואס ער איז באגאנגען, אפילו אז צום ענדע האט זיך ארויסגעשטעלט אז די מעשה איז געווען לטובה פון דער ׳מקבל׳.

דאס איז דער ריכטיגער צוגאנג צו אזא זאך, און דאס קומט אונז דא דער פסוק אויסלערנען און אזוי דארף מען זיך פירן ווען עס באטרעפט א איד אזא סארט מצב.

טיב
ההשגחה

מעשיות אויף השגחה פרטית
געשריבן הזך לייענדס

הריני מוחל וסולח לכל...

עס דערציילט א איד, א וויזשניצער חסיד, די פאלגענדע מעשה.

אין מיינע קינדערישע יארן האט זיך געדרייט אין מיין געגענט א איד וואס איז ליידער נישט געווען אינגאנצן ביים זינען.

די קינדער, ווי אייביג, האבן הנאה געהאט צו טשעפענען דעם איד.

מיין מאמע האט מיר אייביג אנגעווארענט אז כ׳זאל עס נישט טון, אבער איך האב עס זיך פארהוילן פון מיין מאמע׳ס ווארענונגען.

עס איז אריבער עטליכע יאר. איך האב חתונה געהאט און אויפגעשטעלט א שטוב. עס איז מיר געבוירן געווארן עטליכע קינדער און ברוך ה׳ אז אלע זענען געווען געזונט און שטארק, אבער ביי די געבורט פון מיין דריטן קינד האט זיך דערקענט אויף דאס קינד אז עפעס מיט אים איז נישט ווי עס דארף צו זיין, ער האט געליטן פון אטעם פראבלעמען.

איך בין געווען זייער פארקלעמט. איך האב זיך געווענדן צו דאקטוירים אבער קיין איינער האט מיר נישט געקענט העלפן. זעענדיג אז עס גייט נישט, האב איך געשיקט א קוויטעל צו דער וויזשניצער רבי דער בעל ישועות משה זצ״ל.

יענער נאכט חלום איך זיך ווי דער וויזשניצער רבי קומט צו מיר אין חלום, און ווייזט מיר אן אז איך זאל גיין אויפ׳ן קבר פון דעם איד און אים איבערבעטן.

איך האב שוין געהאט פארגעסן פון די מעשה, אבער דער רבי האט מיר דערמאנט. גלייך צומארגענס האב איך געקלינגען מיין טאטן זיך נאכצופרעגן וואו דער איד ליגט. מיין טאטע האט געוואוסט, און מיר האבן אראנדזשירט א מנין אידן און מיר זענען געגאנגען אויפ׳ן ציון פון דעם איד.

אנקומענדיג אהין האב איך געזען אויף די מצבה אז היינט געפאלט זיין יארצייט, מיר האבן געדאווענט צו הקב״ה און געזאגט קדיש לעילוי נשמתו.

צומארגענס האט זיך מיין קינד אויפגעוועקט און די פראבלעם איז נעלם געווארן כאילו לא היה.

די מעשה האט מיר אויסגעלערנט ווי שטארק מ׳דארף אכטונג געבן נישט וויי צו טון קיין שום איד אפילו אויב דער איד איז נישט הונדערט פראצענט ביים זינען, ווייל מען קען קיינמאל נישט וויסן וואספארא צרות מען ברענגט אויף זיך.

[דערציילט דורך דער בעל המעשה: א.ד.]

די פאראינטערעסירטע צו מיט טיילן מזכה זיין את הרבים
מיט מעשיות פון השגחה פרטית זאל שיקן צו ר׳ שמחה
סמואלס אין פקס: 15326517922

די שאַנדע פון מִדַּת הָעַקְשָׁנוּת

"וַיְשַׁלַּח אֶת אֶחָיו וַיֵּלֵכוּ, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ" (מה, כד)

איז **רש"י ז"ל** מפרש: "לְפִי פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא יֵשׁ לוֹמַר, לְפִי שֶׁהָיוּ נִכְלָמִים הָיָה דוֹאֵג שֶׁמָּא יָרִיבוּ בַּדֶּרֶךְ עַל דְּבַר מְכִירָתוֹ, לְהִתְוַכֵּחַ זֶה עִם זֶה, וְלוֹמַר עַל יָדְךָ נִמְכַּר, אַתָּה סִפַּרְתָּ לָשׁוֹן הָרַע עָלָיו, וְגָרַמְתָּ לָנוּ לִשְׂנֹאתוֹ".

און אינעם פירוש פון דער **ריב"א ז"ל** ווערט דאס נאכמער פארברייטערט, אז יוסף האט זיי געבעטן אז זיי זאלן זיך איינ'עקשנ'ען מיטן זיך מתווכח זיין און זיך מתנצח זיין איינער מיטן אנדערן, ווי דער שטייגער ווען מען פראבירט לייגן דעם שולד איינער אויפן אנדערן. פארוואס? "שֶׁהִיא הֲלָכָה מִסִּינַי, וְעֵת הִגִּיעָה, הַשָּׁעָה שֶׁאָמַר ה' לְאַבְרָהָם אָבִינוּ (טו, יג) יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם".

***

הרה"ק **דער רבי ר' בונם פון פשיסחא זצוק"ל,** האט אמאל געזען ווי א דארפסמאן בויט א הויז מיט האלצערנע באַלקנס [קורות], ווי עס איז געווען דער שטייגער אין יענע צייטן. ווען דער דארפסמאן האט געוואלט צופּאַסטן די באלקנס איינער צום אנדערן, האט אים געשטערט איין 'סענק' וואס האט זיך ארויסגעשטעקט פון איינס פון די העלצער, וואס האט צוריקגעהאלטן פון דיביידע העלצער זיך צו באהעפטן אייניג איינס נעבן דעם אנדערן. דער רבי ר' בונם האט זיך געשטעלט אין א זייט, ווענדיג זען וואס דער דארפסמאן וועט יעצט טון, און וויאזוי ער וועט זיך אן עצה געבן אין דעם פאל.

דא האט דער דארפסמאן גענומען דעם האלץ וואס איז געווען קעגנאיבער די האלץ וואס איז נישט געווען גלייך, און ער האט אריינגעקריצט א שפאלט דערין, כדי די ארויסגעשטעקטע שטיקל פונעם אנדערן האלץ זאל קענען אריינגיין אין דעם, און די העלצער זאלן זיך פארגלייכן ווי עס דארף צו זיין.

האט דער רבי ר' בונם זיך אנגערופן און געזאגט צו זיינע תלמידים:

זעט איר וויאזוי מען מאכט שלום צווישן ביידע צדדים? מען קריגט זיך נישט אן א סוף כדי איבערצורעדן דעם אנדערן צד, וואס 'שטעקט זיך ארויס' און איז 'פאר'עקשנ'ט', און עס אויסרייסן פון אים. נאר, וואס טוט מען? וויאזוי געבט מען זיך אן עצה? מען קריצט איין א שפאלט אינעם 'צד שכנגד', אז ער זאל קענען פארנעמען דעם ארויסגעשטעקטן שטיקל פונעם צד השני, און דורכדעם ווערט דער בנין פארשטארקט...

אזוי איז עס אויך ביי מענטשן. אנשטאט יעדער צד זאל זיין פאר'עקשנ'ט צו אונטערטעניגן און אויסרייסן דאס עקשנות פונעם צד השני... וועט שוין בעסער זיין אויב ער וועט ביי זיך זעלבסט אויסקריצן א שפאלט, זיך צו מכניע זיין אנטקעגן זיין חבר, און דעמאלטס וועלן אוודאי נישט זיין קיין מחלוקת'ן ביי אידן. [שיח שרפי קודש ח"ה, דף נ"ז ע"ב].

***

הרה"ק **רבי פנחס הורוביץ זצוק"ל בעל ההפלאה** איז געווען איינער פון די גדולי הדור, זייענדיג א תלמיד נאמן פון זיין גרויסן רבי'ן **דער הייליגער גרויסער מגיד [פון מעזריטש] זצוק"ל,** און פון זיינע ממשיכי דרכו בקודש. ער האט אנגעפירט זיין קהילה מיט א שטארקייט אין די באוואוסטע שטאט **'פראנקפורט'** הַגְּדוֹלָה לֵאלֹקִים, און פון דארט האבן זיך צושפרייט זיינע זיסע וואסערן בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל.

א יוגנט חבר האט דער הייליגער בעל ההפלאה געהאט, וועלכער איז געווען א גרויסער 'עקשן' פון זיין נאטור, און ער איז אלעמאל געשטאנען און זיך געהאלטן ביי זיין אייגענעם מיינונג, מיטן גאנצן שטארקייט. ווען זיי פלעגן זיצן צוזאמען און לערנען אין ישיבה אין זייערע יונגע יארן, האט יעדער איינער געוואוסט אז אט דער בחור דער עקשן קען קיינער נישט בייקומען אין קיין שום ויכוח אויף דער וועלט, ווייל אלעמאל וועט ער ארויסגיין מיטן אויבערהאנט, וְיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה.

יארן שפעטער, איז אט דער חבר אויפגענומען געווארן אלץ רב און אב"ד אין די שטאט **יאנעווע יצ"ו,** וואו ער האט אנגעפירט זיין קהילה בְּיָד רָמָה. און אט איז געקומען א פרייליכע צייט, ווען זיין זון, דער חכם און חריף, האט חתונה געהאט אין א מזל'דיגע שעה מיט די טאכטער פון איינער פון די באוואוסטע רבנים פון יענער צייט. צו די גרויסע חתונה, האט זיך דער יאנעווער רב ארויסגעלאזט מיט זיין זון דער חתן אינאיינעם מיט די גאנצע משפחה צו די שטאט וואו די כלה האט געוואוינט. דארט איז פארגעקומען די שמחה מיט גרויס פראכט, און בשמחה גדולה ווי דער שטייגער פון ישראל קדושים.

אויפן וועג צוריק פון די שמחה, זענען זיי דורכגעפארן מיט זייערע וועגענער דורך א געדעכטן וואלד. זייענדיג אינמיטן וועג, איז געקומען דער צייט צו דאווענען מנחה, און זיי האבן זיך אפגעשטעלט אלע אינאיינעם צו דאווענען מנחה בציבור.

נאכן דאווענען, האט דער רב געבעטן אז ער וויל כאפן א שטיקל שפאציר צווישן דיביימער פון וואלד, צו שעפן גוטע לופט, און זאמלען כח פארן המשך פונעם רייזע. אזוי האט דער רב שפאצירט צווישן די ריזיגע ביימער, און אזוי שפאצירנדיג איז ער געווארן טיף פארטראכט אין לערנען, אריינגייענדיג אין די טיפענישן פון א פארוויקלטע סוגיא בעיון גדול, און אזוי גייענדיג האט ער נישט באמערקט ווי ער דערווייטערט זיך אלץ מער און מער פון זיין גרופע. ער איז אזוי געגאנגען א לאנגע צייט אין די טיפענישן פונעם וואלד, און זיך זייער שטארק פארבלאנדזשעט.

– ווען ער האט זיך ענדליך געכאפט אז ער האט פארלוירן דעם וועג, איז שוין געווען צי שפעט, און ער איז געבליבן אליין אינעם געדעכטן וואלד, און וויפיל ער האט געזוכט דעם דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ, איז ער נאר געווארן מער און מער פארבלאנדזשעט טיפער אינעם וואלד.

די חשוב'ע משפחה און די אנדערע מענטשן פונם גרופע, האבן געווארט זייער לאנג אויפן רב, אז ער זאל צוריקקומען פון זיין קורצן שפאציר, אבער דער רב איז נישט צוריקגעקומען. – בליץ-שנעל האט זיך דער גרופע צושפרייט ארום און ארום, און אנגעהויבן זוכן דעם רב פון אלע זייטן, אבער זיי האבן אים נישט געטראפן. נאך עטליכע שעה זוכן, זעענדיג אז די זוכענישן טוען גארנישט אויף, האבן זיי באשלאסן אז עס איז א סכנה צו לאזן די גרופע אזוי אינעם וואלד, און זענען געווען געצוואונגען צו פארן ווייטער, האפנדיג אז דער רב וועט אליין טרעפן דעם וועג און אהיימקומען.

אין דער זעלבער צייט איז דער רב געגאנגען אהין און אהער אינעם וואלד, וְלֹא מָצָא מָנוֹחַ לְכַף רַגְלוֹ. ווי מער ער איז געגאנגען, איז ער אלץ מער פארוויקלט געווארן אין די פארדרייטע וועגן פונעם ריזיגן געדעכטן וואלד.

גאנצע צוויי וואכן האט זיך דער רב געפינען אליין אין די טיפענישן פונעם גרויסן וואלד, אבער ענדליך ענדליך, מיט גרויס סייעתא דשמיא און השגחה פרטית איז ער ארויסגעגאנגען פונעם קלעם, און האט געפינען דעם וועג צוריק צו זיין הויז אין יאנעווע.

זיינע תלמידים און די בני המשפחה, האבן זיך זייער שטארק געפריידט מיט זיין צוריקקומען, און האבן געדאנקט דעם אויבערשטן וואס האט זיי צוריקגעגעבן דעם רבי'ן און דעם טאטן, און אים צוריקגעברענגט צו זיין ארט און זיין נחלה.

***

אבער, ווען עס איז אנגעקומען דאנערשטיג, איז זייער שמחה איבערגעדרייט געווארן אין א צער. ווען מען האט ארויסגענומען דעם 'ספר תורה' פונעם ארון הקודש צו ליינען אין דעם, האט דער רב געפרעגט מיט וואונדער: פארוואס ליינט מען אין די תורה אום **ערב שבת**?

די אנוועזנדע האבן זיך זייער געוואונדערט, און אלע צוזאמען האבן געענטפערט, אז היינט איז יום **חמישי** בשבת, און נישט יום שישי! דער רב האט אבער צוריקגע'טענה'ט אז זיי האבן א טעות און היינט איז יום **השישי**, ערב שבת קודש!...

עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אין די זעלבע צייט וואס דער רב איז געווען פארלוירן אין וואלד, זייענדיג אליין צווישן די ביימער, האט ער זיך צוטומלט און פארמישט מיטן חשבון פון די טעג, אנקומענדיג צו א טאג ווייטער, און אזוי האט ער גערעכנט דעם זעקסטן טאג וואס איז אויסגעקומען אין זיין חשבון אלץ **ערב שבת קודש**, אינדערצייט וואס דאס איז נאר געווען דאנערשטיג...

ווען מען האט געענדיגט דאווענען, איז דער רב אהיימגעגאנגען, און ער האט אנגעהויבן צואיילן די הויזגעזינד אז מען זאל זיך צואיילן מיט די הכנות צום שבת מלכתא וואס קומט שוין צו גיין... אבער אויך זיי האבן זיך געוואונדערט און נישט געקענט פארשטיין, ערקלערנדיג אז היינט איז נאר יום **חמישי** בשבת, און נאר אויפצומארגנס אין אוונט וועט די שבת קודש אנקומען. – דער רב האט אבער נישט אנגענומען זייער מיינונג, און איז פעסט געשטאנען דערויף אז ער האט נישט קיין טעות בשום אופן, און עס איז נישט מעגליך אז עס זאל פאלן ביי אים אזא יסוד'ישע טעות, אינעם חשבון פון די טעג פון דער וואך...

זיינע תלמידים און בני המשפחה האבן אים פראבירט אויפקלערן זיין טעות, און אים צורעדן אז ער זאל צוריקגיין צום ריכטיגן טאג פון דער וואך. זע נאר, האבן זיי געזאגט, אלע מענטשן פון די גאנצע שטאט האלטן נישט היינט ערב שבת, אינעם ארטיגן בעקריי שמעקט נאכנישט קיין שום ריח פון די שבת'דיגע חלות... די געשעפטן ברענגען נאכנישט ארויס די שבת'דיגע ארטיקלען... אין אלע בתי מדרשים פון שטאט האט מען היינט געליינט אין די תורה אזוי ווי דער דין איז אז מען טוט אום דאנערשטיג... און נאר מיט פינף טעג צוריק איז געווען די פריערדיגע שבת, און אזוי מוז זיין אז היינט איז נישט אנדערש ווי יום **חמישי** און מארגן וועט זיין דער יום **השישי**!

דער רב איז אבער ווי ערקלערט, געווען גאר א גרויסער עקשן, און האט זיך געהאלטן ביי זיינס מיטן גאנצן כח, אז יעדער איינער אויסער אים איז זיך טועה, און נאר ער אליין האלט זיך מיטן ריכטיגן חשבון! די בני המשפחה זענען זיך טועה, די גבאים פון די שולן האבן א טעות, די פארקויפער אין די געשעפטן האבן זיך פארדרייט מיט זייער חשבון, און אלע מענטשן פון די שטאט, מענער פרויען און קינדער, האבן א נישט-נארמאלע טעות, און פונעם אמת קען מען זיך בשום אופן נישט אוועקרוקן!

ווען עס איז געקומען דאנערשטיג פארנאכט, נאנט צו ליל שישי, האט זיך דער רב אנגעטון זיינע שבת'דיגע קליידער, ער האט מקבל שבת געווען, און איז ארויסגעגאנגען צום בית המדרש אנגעטון מיט זיינע פראכטפולע שבת'דיגע מלבושים! אלץ רב פון שטאט, האט ער גלייך אנגעהויבן די תפילה פון 'קבלת שבת', ווען דער גאנצער קהל שטייט מיט גרויס בושה און שאנד. וואס איז געשען מיט זייער גרויסן רב?

המשך אין עמוד ד' >

צוריקקומענדיג פון בית המדרש האט ער געמאכט קידוש אויף וויין, און געפירט דעם סעודת שבת 'אזוי ווי געווענליך', און אויפצומארגנס ערב שבת קודש, וואס לויט זיין חשבון איז געווען שבת, האט ער זיך געפירט בקדושת שבת, און גאנץ שנעל האט זיך ארויסגעלאזט דער קול איבערן גאנצן שטאט, אז צום גרויס ווייטאג האט זיך דער זינען פונעם רב פארדרייט, וְהָעִיר יאנעווע נָבוֹכָה.

***

נאך שבת האבן זיך ארויסגעלאזט שליחים צו אלע ארומיגע שטעטלעך, ווייטע און נאנטע, און מען האט געפינען אז אלע פון זיי אן אויסנאם, האלטן מיטן זעלבן חשבון ווי די מענטשן פון יאנעווע. - אבער דער רב מיט זיין עקשנות האט זיך נישט אוועקגערירט פון זיין מיינונג, און האט גע'טענה'ט אז אויך אויב מען וועט אים אויפווייזן אז דער גאנצער וועלט האלט מיט אן אנדער חשבון, וועט דאס נישט קענען טוישן די ריכטיגקייט פון זיין חשבון!

פילע רבנים און דיינים פון די ארומיגע שטעט זענען ארויפגעקומען צו זיין הויז, און האבן אים פראבירט אויפווייזן זיין טעות און אים געבעטן צו מודה זיין אז זיי זענען גערעכט, און אים אוועקשטעלן צום ריכטיגן טאג, וויבאלד עס איז נישט מעגליך אז דער גאנצער וועלט האט א טעות מיטן חשבון פון די טעג, און נאר איין איינציגע מענטש האט דעם ריכטיגן חשבון. - אבער אלע וויכוחים האבן גארנישט אויפגעטון. דער רב האט נישט געהאלטן ביים אננעמען זייערע ווערטער, און די בושות און בזיונות זענען געווארן אלץ מער און שטארקער.

***

אט איז אנגעקומען די שמועה צו די אויערן פון זיין חבר, דער הייליגער **בעל ההפלאה זצוק"ל**, וואס האט אים גוט געקענט, ווי ערקלערט פריער, און געוואוסט אז ער איז א גרויסער עקשן. דער הייליגער בעל ההפלאה האט גלייך אויסגעדרוקט זיין באגער אז ער וויל פארן צו זיין חבר אין יאנעווע, און אים פראבירן ארויסנעמען פון זיין ענגשאפט.

רבי פינחס, דער הייליגער בעל ההפלאה, האט זיך גלייך ארויסגעלאזט מיט פילע תלמידים, אויף א ספעציעלע נסיעה קיין יאנעווע, וואו ער וועט זיך אויפהאלטן איבער שבת קודש. - אנקומענדיג צו די טויערן פון שטאט, האבן אים ענטפאנגען די נכבדי הקהילה כנהוג. די קינדער פון די שטאט זענען געשטאנען דארט אנגעטון מיט בגדי שבת, מיט פאקלען אין די הענט, און ער איז אויפגענומען געווארן מיט גרויס כבוד, ווי עס פאסט פארן גדול הדור.

ווי נאר ער איז אריינגעקומען אין די שטאט, האט ער זיך געווענדן צום הויז פון דער מרא דאתרא. דער רב האט זיך זייער שטארק געפריידט צו אים, און דורכאויס זייער באזוך, האט אים דער רב אראפגעלייגט דעם 'טעות' פון די מענטשן פון זיין שטאט אינעם חשבון פון די טעג פון די וואך, און האט אים געבעטן אן עצה וואס ער קען טון דערצו, כדי צו קענען צוריקברענגען די מענטשן פון שטאט צו דעם ריכטיגן חשבון!

דער הייליגער בעל ההפלאה האט זיך געמאכט ווי איינער וואס וואונדערט זיך זייער שטארק, און צום רב האט ער געזאגט: איר זענט דאך גערעכט, יאנעווער רב! דער ריכטיגער טאג איז דאך אזוי ווי אייער חשבון, און די מענטשן פון שטאט האבן אלע א טעות!

דער רב האט זיך זייער געפריידט אז אט האט ער געטראפן איינער פון די גדולי הדור וואס איז מסכים מיט אים און האלט אזוי ווי אים. אויך האט דער בעל ההפלאה אים געזאגט, אז ער וועט בלייבן דא אין יאנעווע פאר שבת קודש, און אפרעכטן דעם שבת קודש בְּרֹב עָם צוזאמען מיט זיינע תלמידים, און צוזאמען מיט אלע מענטשן פון שטאט וועט מען פראווען דעם שבת קודש אזוי ווי דער חשבון פונעם רב, דער מרא דאתרא!

צו די שמחה פונעם רב איז נישט געווען קיין גרעניץ, און יעדער האט זיך געגרייט אינאיינעם צום שבת.

דער הייליגער בעל ההפלאה האט ארויסגעגעבן א הוראה פאר אלע מענטשן פון די שטאט, אז מען זאל קומען צום בית המדרש אום דאנערשטיג ביינאכט, ליל שישי, אנגעטון אין בגדי שבת, און זיי זאלן זיך מאכן אזוי ווי זיי פירן זיך בקדושת שבת, און מען זאל דאווענען א וואכעדיגע מעריב ווי פארשטענדליך, און בעזרת השם ביי די סעודה פון ליל שישי - וואס דאס איז די סעודת שבת אינעם חשבון פונעם רב - וועט ער אלעס צוריקברענגען אויפן פלאץ, וְהַכֹּל יָבֹא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם.

ביים דאווענען דאנערשטיג נאכט, איז יעדער אנגעקומען אנגעטון אין בגדי שבת, און דער רב האט זיך זייער געפריידט אז יעדער איינער איז מודה אז זיי האבן א טעות געהאט מיט זייער חשבון. ער איז צוגעגאנגען צום עמוד און געדאוונט די תפילה פון שבת מיט גרויס התלהבות, אינדערצייט וואס דער גאנצער קהל האט געדאוונט די וואכעדיגע דאווענען... גלייך נאכן דאווענען איז מען ארויסגעגאנגען צוזאמען, צו פראווען דעם **'טיש'** פון שבת קודש. דער רב האט זיך גענומען זינגען די זמירות, שלום עליכם, אשת חיל, און געמאכט קידוש על הכוס כדרכו.

די סעודה האט זיך געפירט על מי מנוחות, ווען יעדער איינער ווארט צו זען וואס עס גייט זיך דא אפשפילן. נאכן ענדיגן די פיש פארציע, האט דער הייליגער בעל ההפלאה ארויסגענומען גאר א ספעציעלער **'יין ישן'**, א שארפע אלטע וויין, פארן טרינקען 'לחיים' כנהוג. ער האט עס אראפגעלייגט אויפן טיש, און מכבד געווען דער רב צו טרינקען דערפון.

דער רב האט געטרינקען פונעם גלאז, און געוואונטשן 'לחיים' מיטן גאנצן הארץ פאר זיין גרויסן גאסט דער בעל ההפלאה, און אזוי דורכאויס די גאנצע סעודה האט אים דער בעל ההפלאה אסאך מאל אריינגעגאסן אין גלאז פונעם שטארקן וויין, און אזוי נאכן טרינקען עטליכע גלעזער דערפון, איז דער רב איינגעשלאפן אויף זיין בענקל, וואס איז שוין פון פאראויס צוגעשטעלט געווארן צו זיין ספעציעל באקוועם, אין א טיפן שלאף.

ווען דער בעל ההפלאה האט געזען אז דער רב איז פארזינקען אין א טיפן שלאף, האט ער געוואונקען פאר אלע פארזאמלטע צו פארלאזן דער פלאץ אין גרויס שטילקייט, און זיך גרייטן ווי עס דארף צו זיין צום שבת קודש וואס וועט אריינגיין מארגן אין אוונט... עטליכע געטרייע שומרים זענען געבליבן דארט צו היטן דעם שטילקייט ארום און ארום, און דער רב איז געבליבן פארזינקען אין זיין שלאף קרוב צו א גאנצן מעת־לעת...

***

אויפצומארגנס אין אוונט, ליל שבת קודש, נאכדעם וואס דער ציבור האט געגעסן אינדערהיים דעם שבת'דיגן סעודה, האט מען זיך ווייטער צוזאמגענומען צו ממשיך זיין מיטן טיש וואס מען האט נעכטן אנגעהויבן, ביים רב אינדערהיים... ווען יעדער איינער איז שוין געווען אויפן פלאץ, האט זיך דער הייליגער בעל ההפלאה אוועקגעזעצט אויף זיין בענקל נעבן דעם רב, און האט אויפגעוועקט דעם רב פון זיין שלאף, ערקלערנדיג אז עס איז שוין געקומען די צייט צו בענטשן!

והכל על מקומו בא בשלום.

***

אמי מורתי ע"ה פלעגט זאגן, אז זי געדענקט פון אירע קינדער יארן אין **פולין של מעלה**, אז מען פלעגט אלעמאל זאגן:

מיט אן עקשן וואס איז שטענדיג גערעכט, טאר מען גארנישט האנדלען...

די ספעציעלע טעלעפאן ליניע צו באשטעלן די ספרים פון 'מכון טיב'
פון הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09 קלינגט אריין באשטעלט דעליווערי פריי פון אפצאל - ביז צו אייער שטוב!
מכון טיב